

Lubuska Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

**Realizacja „Program poprawy brd województwa
lubuskiego na lata 2016-2025” na szczeblu
samorządu gminnego.**

Uwarunkowania skutecznego wdrażania

Posiedzenie LR BRD 19.01.2017

**dr inż. Józef Włosek
Uniwersytet Zielonogórski
Lubuska Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego**

Problematyka brd w regione

1. Zwiększone wymagania społeczeństwa względem wygody podróży, estetyki dróg ale przede wszystkim brd
2. Rosnąca liczba wypadków
3. Nowa perspektywa finansowa 2016 – 2020
4. Programy poprawy brd
5. Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.7.2010
KOM(2010) 389 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**W kierunku europejskiego obszaru bezpieczeństwa ruchu drogowego: kierunki polityki
bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2011-2020**

{SEK(2010) 903}

Cel nr 3: Bezpieczniejsza infrastruktura drogowa

Największą liczbę ofiar śmiertelnych odnotowuje się na drogach w obszarach wiejskich i miejskich (odpowiednio 56 % i 44 % w 2008 r., w porównaniu z 6 % na autostradach.) Należy zatem znaleźć sposoby na stopniowe rozszerzenie odpowiednich zasad bezpiecznego zarządzania infrastrukturą na sieć dróg niższej kategorii w państwach członkowskich, z uwzględnieniem zasady pomocniczości.

Komisja dopilnuje uwzględnienia wymogów bezpieczeństwa we wnioskach o finansowanie ze środków UE dotyczących infrastruktury drogowej w państwach członkowskich. Zostanie zbadana możliwość rozszerzenia tej zasady na pomoc zewnętrzną.

Działania:

Komisja podejmie następujące działania:

- 1. Zapewni przyznawanie środków europejskich wyłącznie na infrastrukturę spełniającą wymogi dyrektyw w sprawie wymogów bezpieczeństwa dla dróg i tuneli.*
- 2. Będzie propagować stosowanie odpowiednich zasad dotyczących zarządzania strukturą bezpieczeństwa na drogi niższej kategorii w państwach członkowskich, zwłaszcza poprzez wymianę najlepszych praktyk.*

PROGRAM ROZWOJU GMINNEJ I POWIATOWEJ INFRASTRUKTURY DROGOWEJ NA LATA 2016-2019

Kryterium nr 1 – Znaczenie zadania dla realizacji infrastruktury drogowej w sposób gwarantujący podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego

ROZWIĄZANIA DODATKOWE/SPECJALNE

Scharakteryzuj zadanie poprzez wybór z listy maksymalnie dwóch rozwiązań zastosowanych na którymkolwiek odcinku drogi, polegających na budowie, rozbudowie lub przebudowie:

np.: oświetlenia przejścia dla pieszych lub przejazdu dla rowerzystów; (zalecenia dotyczące prawidłowego oświetlania przejść dla pieszych zawarte są m. in. w wydanym przez Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego opracowaniu „Ochrona pieszych. Podręcznik dla organizacji ruchu pieszego” w rozdziale 7.5.2 „Oświetlenie”, dostępnym na stronie <http://www.krbrd.gov.pl/pl/krajowe.html>);

Na tej samej stronie jest ważniejszy dokument „Narodowy Program poprawy brd” z którego wynika że każde województwo opracowuje i wdraża własny program regionalny który dla lubuskiego jest „Program prpawy brd na lata 2016-2025”. To działanie jest nie realizowane !

**Program
poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego
województwa lubuskiego
na lata 2016-2025**

Lubuska Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego

Dokument przyjęty przez LRBRD
uchwałą nr 2/2016 z dnia 08.06.2016

Zielona Góra, luty 2016 r.

Co to jest bezpieczeństwo ruchu drogowego w pojęciu dziecka ?

Praca zgłoszona na konkurs
„Logo Wojewódzkiej Rady brd”

Co to jest bezpieczeństwo ruchu drogowego w pojęciu Programu ?

1. **Wiedza** – *gromadzenie i przetwarzanie danych oraz umiejętność formułowania na tej podstawie wniosków*
2. **Edukacja** – *zdobywanie wiedzy*
3. **Praktyka** – *wdrażanie wiedzy*

Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na drogach wszystkich kategorii jest problemem społecznym i ekonomicznym.

Celem Programu poprawy brd województwa lubuskiego na lata 2016-2025 jest:

- Wykorzystanie obowiązującego stanu prawnego do skutecznego wspierania działań na rzecz poprawy brd (czy dzisiaj to prawo jest respektowane?)
- Wdrożenie wytycznych Dyrektywy 2008/96/WE oraz NP BRD 2013-2020
- Upowszechnienie rekomendacji WHO i BŚ zawartych w „Światowym raporcie na temat zapobiegania obrażeniom w wypadkach drogowych” z 2004 r.
- Wdrożenie zasad dobrej praktyki przez zarządców wszystkich kategorii dróg w województwie
- Udział w realizacji realnej „Wizji ZERO”

Porównanie problemów brd w woj. Lubuskim w latach 2005 i 2016 oraz nowe impulsy wspomagające ich rozwiązanie – warunki wdrażania Programu.

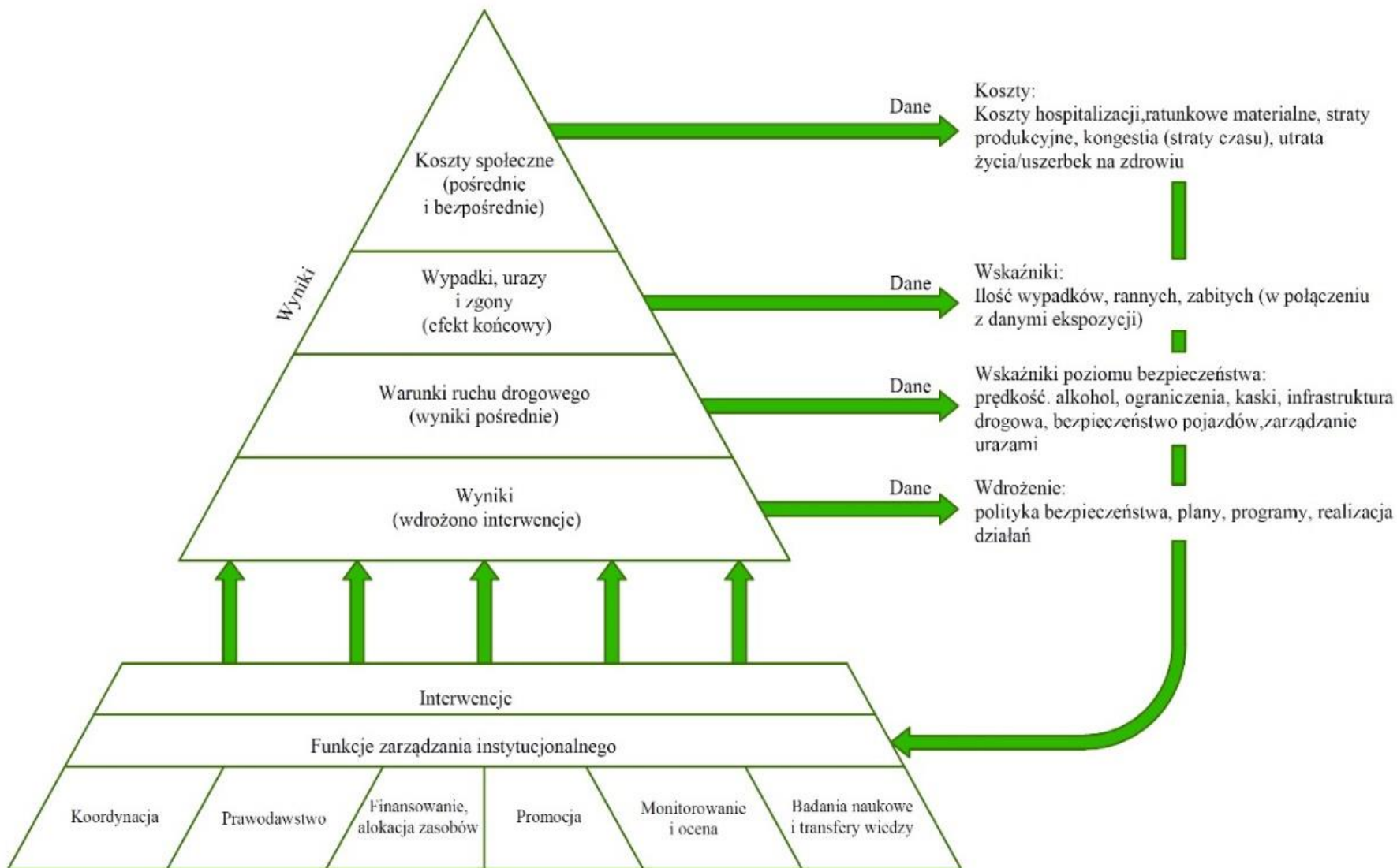
Problemy	Działania 2005	Status działania w 2016	Nowe uwarunkowania
Lubuski System BRD	Doskonalić, instytucjonalizować	Aktualne	Dyrektywa 2008/96/WE
Kadry BRD	Szkolić i powołać specjalistów BRD	Aktualne	Rozp. MTBiGM z 14.09.2012 w sprawie szkoleń oraz wzoru certyfikatu dla audytorów bezpieczeństwa ruchu drogowego
Zadania specjalistów BRD	Monitorowanie, koordynacja, wdrażanie	Aktualne	Ust. z 21.03.1985 r.o drogach publicznych (Dz.U.z 2013 r.)
Finansowanie	Sądy, firmy ubezpieczeniowe, fundusze UE	Aktualne	Perspektywa finansowa 2014-2020
Kryteria wyboru zadań	Edukacja, Prawo, dyrektywy UE	Aktualne	Wizja Zero
Priorytety	Represywność, edukacja	Represywność, edukacja, finansowanie	Nowe możliwości finansowania, zobowiązania członków UE
Programy pilotażowe	Wybrana gmina: uspokojenie ruchu, ścieżki rowerowe	Aktualne	Nowe możliwości finansowania, Np.: Program rozwoju gminnej infrastruktury drogowej 2016-19

Rekomendacje „Światowego raportu na temat zapobiegania obrażeniom w wypadkach drogowych” [*Speed management: a road safety manual for decision-makers and practitioners*. Geneva, Global Road Safety Partnership, 2008]

- Zidentyfikowanie wiodącej instytucji rządowej do kierowania krajowymi działaniami w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego
- Ocenienie problemu, polityki, układu instytucjonalnego i możliwości związanych z obrażeniami w ruchu drogowym
- Przygotowanie krajowej strategii bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz planu działania.
- **Przeznaczenie środków finansowych i zasobów ludzkich na rozwiązanie tego problemu.**
- wdrożenie konkretnych działań dla zapobiegania wypadkom drogowym,
- minimalizowanie obrażeń i ich konsekwencji oraz ocena wpływu tych działań.
- wspieranie rozwoju możliwości krajowych oraz współpracy międzynarodowej

W NP BRD oraz Programie Lubuskim istnieje pełna zgodność z tymi zaleceniami.

Zarządzanie systemowe brd [WHO i NP BRD]

Zarządzanie bezpieczeństwem infrastruktury drogowej wymaga wiedzy

- Ocena stanu oraz zarządzanie bezpieczeństwem ruchu drogowego są niemożliwe bez znajomości podstaw teorii bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Wiedza ta pozwala na ustalenie przyczyn zdarzeń drogowych oraz ich koncentracji.

Są dwie kategorie podmiotów zainteresowanych brd:

- Użytkownicy drogi – **edukacja powszechna, edukacja dzieci**
- Instytucje tworzące system zarządzania brd **(w tym gminy)** i zajmujące się zarządzaniem instytucjonalnym – **szkolenia, wymiana danych**

Dostępne dane o zagrożeniach w ruchu drogowym – „**mapa szpilkowa**”

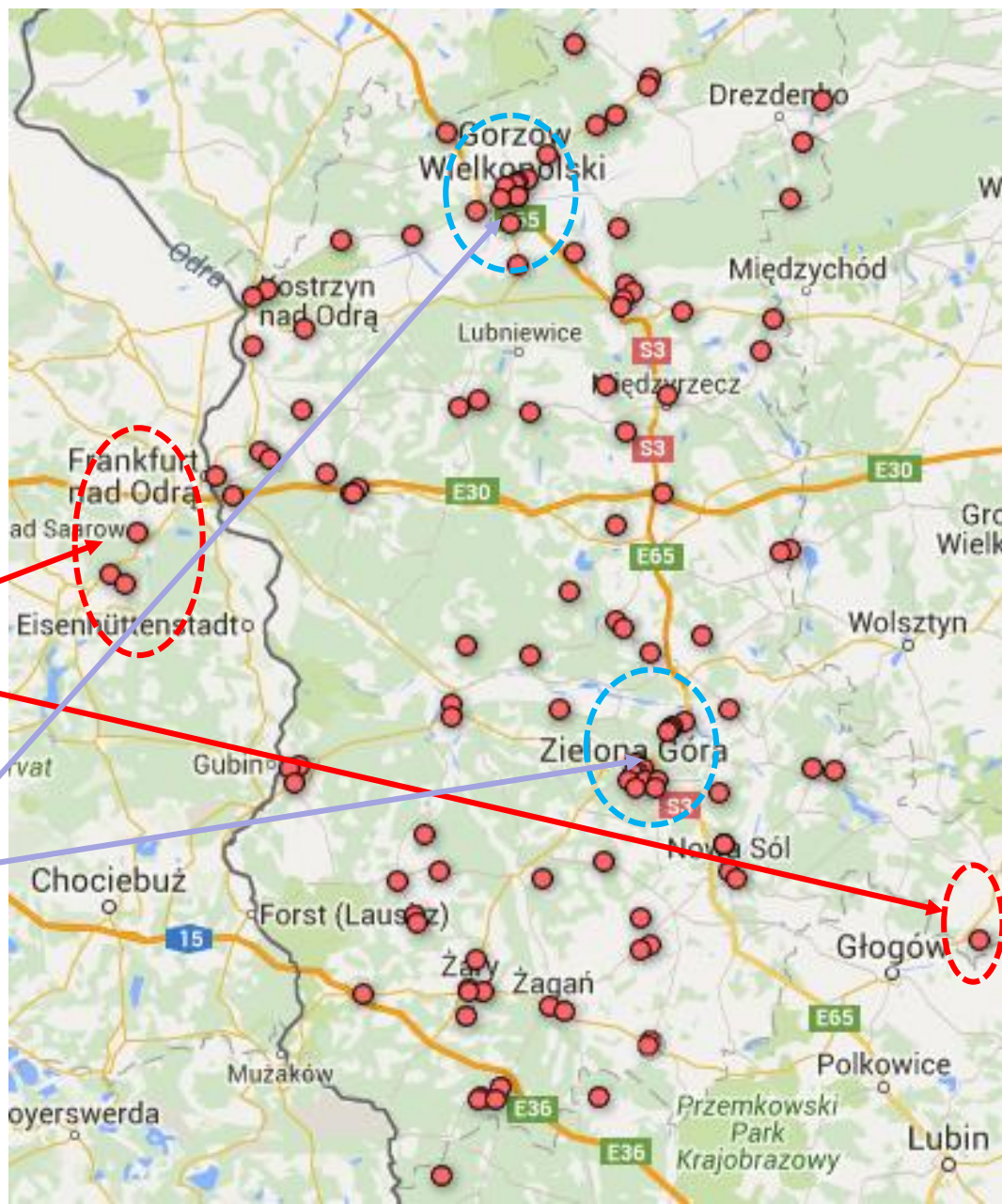
**Interaktywna „mapa szpilkowa”
- regularna „lektura” zarządców
dróg jako podstawa do
planowania jakiejś interwencji
na swojej sieci drogowej.**

**Lokalizacja wypadków w woj.
lubuskim wg SEWIK. Konieczne
działania:**

**1. Weryfikacja lokalizacji
zdarzeń**

**2. Badanie „czarnych punktów”,
przyczyny koncentracji zdarzeń
drogowych, miejsca
niebezpieczne**

**3. Klasyfikacja odcinków dróg o
dużej koncentracji wypadków.**

Skutki finansowe [wg.:” *Wycena kosztów wypadków i kolizji drogowych na sieci dróg w Polsce na koniec roku 2013. krbrd*”]

Porównanie planowanych kosztów wprowadzenia dyrektywy 2008/96/WE do polskiego systemu prawnego [Uzasadnienie z 31.03.2011 MI dla Rady Ministrów] z kosztami ofiar wypadków.

- Wydatki z budżetu państwa na wdrożenie ustawy o drogach publicznych w roku 2015 wynoszą:
3.090.676 zł !!!
- Przy założeniu, że koszt 1 ofiary śmiertelnej wynosi 1,97 mln zł, dla 2 938 wypadków w roku 2015 koszty całkowite wynoszą:
5.787.860.000 zł !!!

Koszty jednostkowe wypadków drogowych w Niemczech rok 2009.

Unfallkategorie (Schwerste Unfallfolge)	Kostensatz KS _U [Euro/U]*)				
	Straßentyp				
	außerorts		innerorts		
	Autobahn Mln zł (1)	Landstraße (2)	Verkehrsstr. (3)	Erschl.- straße (4)	Gesamt (5)
SP: Unfall mit Getöteten oder Schwerverletzten	1,90 341.000	266.000	173.000	154.000	162.000
LV: Unfall mit Leichtverletzten	0,03 43.500	24.700	14.800	14.400	14.600
P: Unfall mit Personenschaden	113.000	100.000	43.100	36.700	41.500
SS: Schwerwiegender Unfall mit Sachschaden	0,10 23.900	17.900	16.600	14.100	15.100
LS: Sonstiger Unfall mit Sachschaden	0,02 4.630	4.190	6.780	5.930	6.310
S: Unfall mit Sachschaden	0,04 6.860	5.190	7.480	6.240	6.740

*) Preisstand 2009

(2) Landstraße: Außerortsstraße ohne Autobahn

(3) Verkehrsstraße: Bundesstraße, Landesstraße und Kreisstraße

(4) Erschließungsstraße: Sonstige Straßen

(1) autostrady (2) Drogi regionalne (3) federalne, wojewódzkie, powiatowe (4) Pozostałe drogi

Obszary wyłączone z systemowych działań w kierunku poprawy brd i skutki tego stanu – drogi inne niż krajowe

Kategoria drogi	Zabici		Ranni		Sieć %	Ruch %
	Liczba	%	Liczba	%		
Krajowe	1458	35	2750	22	5	30
Wojewódzkie	852	20	2006	16	95	70
Powiatowe i gminne	1288	31	4183	33		
Miasta na prawach powiatu	591	14	3651	29		
Razem	4189	100	12590	100	100	100

- **Drogi krajowe** **18.500 km**
- **Pozostałe drogi** **364.800 km**

Wniosek: W Polsce prawne wsparcie dla brd dotyczy jedynie 5 % sieci drogowej na której dochodzi do 1/3 zdarzeń drogowych.

Wg nowelizacji ustawy o drogach publicznych z dnia 13 kwietnia 2012 r.:

Art. 24h. Zarządzanie bezpieczeństwem dróg w transeuropejskiej sieci drogowej polega na:

1) przeprowadzeniu:

- a) oceny wpływu planowanej drogi na bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- b) audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego;

2) dokonywaniu klasyfikacji odcinków dróg:

- a) ze względu na koncentrację wypadków śmiertelnych,
- b) ze względu na bezpieczeństwo sieci drogowej.

Nie ma żadnych powodów aby różnicować wartość życia ludzkiego w zależności od kategorii drogi

Brak zapisów o stosowaniu tych procedur na drogach poza TEN-T ?

Regulacje wynikające z dyrektywy 2008/96/WE

Artykuł 1

Pkt 3. Państwa członkowskie mogą również stosować przepisy niniejszej dyrektywy jako zestaw najlepszych praktyk w odniesieniu do krajowej infrastruktury transportu drogowego niewchodzącej w skład transeuropejskich sieci drogowych, której budowa została w całości lub w części sfinansowana przez Wspólnotę.

Czy to oznacza, że przyszłe projekty dróg gminnych, zgłaszane do finansowania z funduszy unijnych będą wymagały audytu brd ?

Polska wersja Dyrektywy 2008/96/WE jest uboższa od oryginału :

- Struktury audytu brd nie są niezależne
- Nie przewiduje rozszerzenia obowiązku zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej na drogi leżące poza siecią TEN –T
- Nie uwzględnia dynamicznej kategoryzacji dróg która jest podstawą hierarchicznej sieci drogowej

W tym przypadku Lubuski Program zobowiązuje do stosowania „dobrych praktyk”.

Wspólne działania w tym zakresie wywołają efekt synergii.

Teoretyczne podstawy kształtowania bezpieczeństwa na całej sieci drogowej :

Wspólne dla wszystkich kategorii dróg przyczyny wypadków powinny być podstawą dążenie do objęcia **jednakowym standardem bezpieczeństwa całej sieci drogowej w Polsce nie tylko leżącej w korytarzach TEN-T.**

W miarę rozbudowy dróg najwyższych klas następuje automatyczna weryfikacja kategorii drogi zastąpionej nowym odcinkiem – proces ten proponuję nazwać „**dynamiczną kategoryzacją**”.

Już teraz wiadomo, że droga, która dzisiaj posiada kategorię „K” jutro może być zaliczona do kategorii „G”

Dynamiczna kategoryzacja drogi w praktyce.

Kierowca na podstawie standardu urządzenia drogi ma prawo sądzić, że porusza się drogą wysokiej kategorii.

Dynamiczna kategoryzacja drogi w praktyce.
Duże natężenie ruchu potwierdza jego przepuszczenie.

Dynamiczna kategoryzacja drogi w praktyce.

Natężenie ruchu w dalszym ciągu potwierdza jego przepuszczenie – ale przez gałęzie widać jakąś niekodeksową żółtą tablicę.

Dynamiczna kategoryzacja drogi w praktyce.

Okazuje się, że znajduje się na drodze, której zarządca nie może zagwarantować oczekiwanego, wysokiego standardu podróży i bezpieczeństwa.

Uwarunkowania skutecznego wdrażania Lubuskiego Programu poprawy brd

- **Kadra, wiedza, synergia, dobre praktyki**
- **Narzędzia realizacji – dane o sieci drogowej (książka obiektu), baza danych o wypadkach SEWIK, wnioski KOPI i Komisji Badania Wypadków Drogowych**
- **Monitoring i ocena, wskaźniki bezpieczeństwa ruchu drogowego**

Wszystkie te dane ujęte w platformie Lubuskiego Centrum Analiz brd będą przekazywane zarządcom dróg a także gminom, powiatom, policji, Instytucji Wiodącej ds. BRD szczebla regionalnego (LR BRD), służbie opieki zdrowia, straży pożarnej, straży granicznej, Uniwersytetowi Zielonogórskiemu oraz innym jednostkom naukowym realizującym badania w dziedzinie brd.

Zapewniają one ciągłość i stabilność finansową realizowanych działań,

Są gwarancją najefektywniejszych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

ORGANIZACJA SIECI DRÓG POWIATOWYCH I GMINNYCH Z UWZGLĘDNIENIEM EFEKTÓW REALIZACJI „NARODOWEGO PROGRAMU PRZEBUDOWY DRÓG LOKALNYCH”

Informacja o wynikach kontroli NIK 07.03.2014

Zestawienie ważniejszych nieprawidłowości stwierdzonych w poszczególnych skontrolowanych jednostkach

1. Nie opracowanie projektów planów rozwoju sieci drogowej, mimo obowiązku wynikającego z przepisów art. 20 ust 1 ustawy o drogach publicznych. – **obowiązkowe załączenie do wniosku o finansowanie projektu z Programu rozwoju infrastruktury”**
2. Nie prowadzenie ksiąg drogi lub prowadzenie niekompletnej lub nieaktualnej ewidencji dróg. Naruszało to postanowienia § 10 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 16.02.2005 w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom.... **? Podstawowa baza danych do projektów jw.**
3. Brak dzienników objazdu dróg lub niekompletne ich prowadzenie. Naruszało to postanowienia § 11 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 16.02.2005 w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom .....?
4. Braki w zakresie przeprowadzania okresowych kontroli stanu technicznego dróg i drogowych obiektów inżynierskich, zarówno pod względem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego jak i ich stanu technicznego. Zaniechania te dotyczyły nieprzeprowadzania tych kontroli w ogóle, przeprowadzania ich w niepełnym zakresie lub nie na wszystkich zarządzanych drogach, a także nierzetelnej dokumentacji z faktu ich przeprowadzenia. Zaniechania takie stanowiły przede wszystkim naruszenie postanowień art. 20 pkt 10 ustawy o drogach publicznych, a także art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a oraz pkt 2 ustawy prawo budowlane. ....?
5. Brak zatwierdzonych organizacji ruchu na wszystkich lub części zarządzanych dróg. **Patrz pkt 1**

Zestawienie ważniejszych nieprawidłowości stwierdzonych w poszczególnych skontrolowanych jednostkach cd.

6. Stwierdzenie w toku oględzin przypadków lokalizowania znaków drogowych na poszczególnych odcinkach dróg: niezgodnie z zatwierdzonymi organizacjami ruchu, bądź z naruszeniem wymogów wynikającymi z załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dn. 03.07.2003 w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych. **Czy brak informacji lub informacja myląca mogą być przyczyną wypadku .....**?

Dziękuję za uwagę